

DO MARKT/RAADHUISPLEIN WAALWIJK

CONCEPTVERSIE

10 MEI 2021

COLOFON

Titel document:

DO Markt/Raadhuisplein Waalwijk

Datum:

10 mei 2021

Status:

Conceptversie

Opdrachtgever:

Gemeente Waalwijk

Postbus 10150

5140 GB Waalwijk

Auteur/Adviseur

Burobol

Postbus 1096

5200 BC 's-Hertogenbosch

073-8510633

info@burobol.nl

INTRODUCTIE

Voor u ligt de grafische documentatie van het Concept Definitief Ontwerp voor de Markt en het Raadhuisplein te Waalwijk. Om een compleet beeld te geven bevat dit document tevens de aanleiding en analyse die in eerdere ontwerpfasen is opgesteld. Vervolgens wordt het ontwerp toegelicht aan de hand van de plankaart, facetkaarten en beelden uit een 3D-model. De technische uitwerking met de plankaart, details en profielen wordt apart geleverd als technisch concept DO.

Het proces

Omtrent oktober 2018 heeft Burobol een ruimtelijke analyse en daaruit voortkomende visie opgesteld op de impact en wenselijkheid van luifels, schotten en serres op de Markt en het Raadhuisplein te Waalwijk. Mede op basis van deze visie is vervolgens het eerste kwartaal van 2020 een schetsontwerp gemaakt voor een mogelijke herinrichting, waarin ook de wens voor mogelijke uitbreiding van de horeca werd meegenomen. Dit werd zeer goed ontvangen binnen de gemeente, waarna het vanuit een studie naar de mogelijkheden steeds verder doorontwikkeld werd tot een ontwerp ter uitvoering. Dit is in overleg met de gemeente en horeca eind 2020 vertaald naar een Voorlopig Ontwerp, wat hiernaast is afgebeeld. De uitgangspunten uit het VO zijn grotendeels behouden gebleven in het Concept Definitief Ontwerp, maar verder aangescherpt op basis van input van de verschillende beheerders, horeca-ondernemers en specialisten op het gebied van onder anderen meubilair en waterelementen. Dit ontwerp zal in de komende maanden verder uitgewerkt worden tot een uitvoeringsontwerp, in de vorm van een bouwteam, met als richtdatum voor uitvoering eind 2021.

Voorlopig Ontwerp (December 2020)

ANALYSE

HISTORISCHE ONTWIKKELING

Waalwijk heeft zich vanaf de 12^e eeuw ontwikkeld als *lintdorp*, een langgerekt dorp op de oost-west gelegen zandrug tussen Geertruidenberg en 's Hertogenbosch, de zogenaamde Langstraat. Gedurende de 20^e eeuw zijn dorpen als Besoijen en Baardwijk aan de kern vastgegroeid. In de huidige situatie is dit historische lint nog duidelijk terug te zien in de Grotestraat, welke van oudsher onderdeel uitmaakt van deze eerste oost-west verbinding.

Het Raadhuisplein en de Markt vormde een van de eerste noord-zuid verbindingen van het dorp, en hierdoor was het een centrale locatie in de stedenbouwkundige structuur. Na de aanleg van de spoorlijn, die sinds de jaren '50 niet langer in gebruik is, heeft de kern zich sterk in zuidelijke richting ontwikkeld. Deze noord-zuid as is sinds een paar jaar verder uitgebreid met de ontwikkeling van het nieuwe stadhuis, ten noord van het Raadhuisplein.

De Markt en het Raadhuisplein zijn constant in ontwikkeling geweest. Zo was de Markt lange tijd in gebruik als weekmarkt en parkeerplaats, maar is deze later omgevormd tot horecaplein. De opbouw van het monumentale ensemble van het Raadhuisplein wordt aan de hand van schetsen van XVW architectuur op de volgende bladzijde toegelicht. Het ensemble wordt momenteel architectonisch aangepast met de komst van het schoenenmuseum.

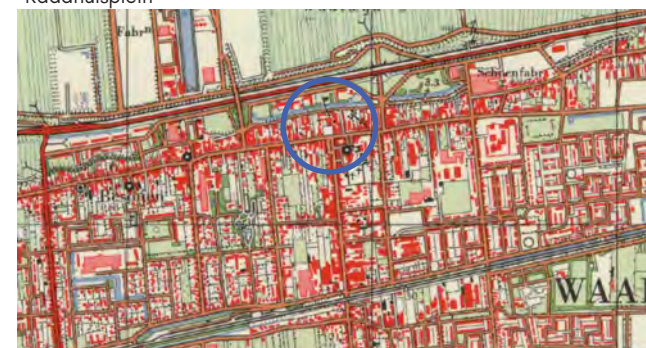
1870 - Waalwijk is ontstaan als lintdorp op een oost-west gelegen zandrug

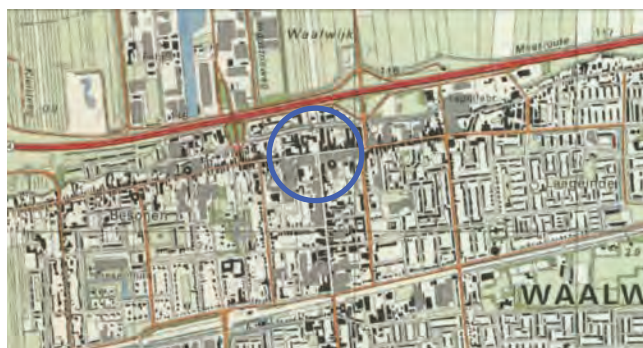
1900 - Met de aanleg van de spoorlijn ontstond een van de eerste noord-zuidverbindingen; bij de Markt en het toekomstige Raadhuisplein

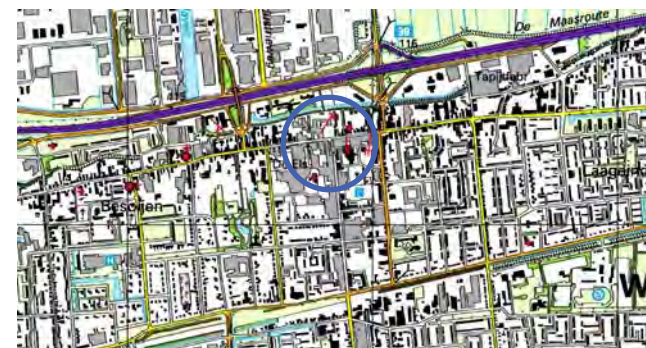
1940 - Het Raadhuis van Kropholler, gebouwd in de jaren '30, zorgt voor het ontstaan van het Raadhuisplein

1980 - Tot 1980 ontwikkelt het centrum zich nog steeds in duidelijke assen. De markt is tot zo ver in gebruik als parkeerplaats.

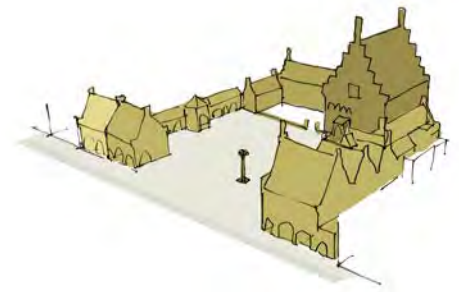
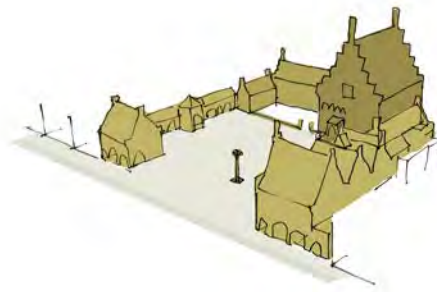
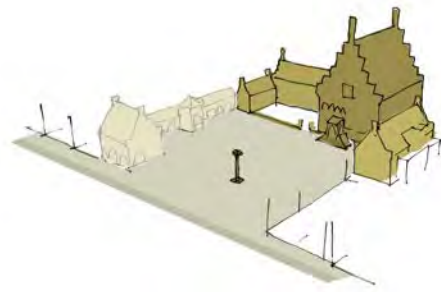
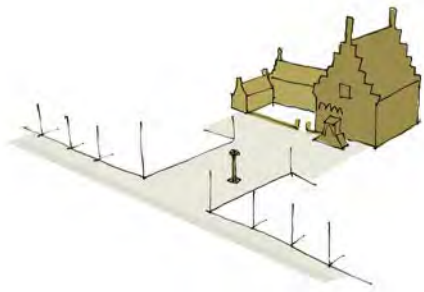

1988 - In de jaren '80 wordt het centrum uitgebreid met winkelcentrum de Els.

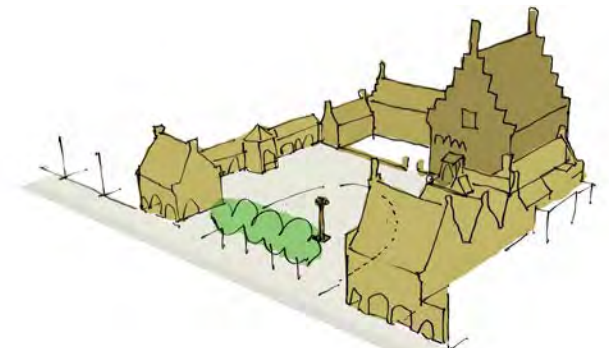
2000 - Omtrent 2000 wordt het centrum opgevaardeerd, waaronder het herinrichten van de Markt.

RAADHUISPLEIN - GEVORMD DOOR KROPHOLLERENSEMBLE

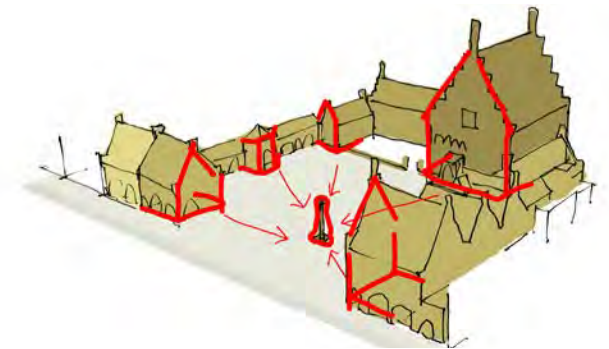

Het Raadhuis was het eerste onderdeel wat gebouwd werd, waarna de Gruyter volgde.

't Slot was het laatste onderdeel wat het ensemble compleeteerde.

Uit schetsen blijkt dat het ensemble aan de zuidzijde omlijst zou worden met een bomenrij, dit is echter nooit zo uitgevoerd.

De Lantaarn is het visuele middelpunt van het ensemble en de belangrijkste monumentale gevels zijn op dit element gericht.

DE MARKT - VAN MARKTPLEIN NAAR HORECAPLEIN

De Markt is, ondanks de verschillende verschijningsvormen, altijd het bruisend hart van Waalwijk geweest. Op de eerste twee historische foto's is goed te zien dat de Markt is ontstaan op het kruispunt van de twee belangrijkste assen. De noordelijke omlijsting van het plein werd op dat moment nog gevormd door de gevels van de Grotestraat, omdat het Raadhuisplein nog niet gebouwd was. De Markt werd vooral gebruikt als waren- en veemarkt.

Met de bouw van het Raadhuis en het bijbehorende ensemble kreeg de Markt er een duidelijke blikvanger bij. Niet langer vormde de gevels van de Grotestraat de pleinomlijsting, maar werd de Markt ogenschijnlijk gericht op het Raadhuis (en vice versa). De warenmarkt werd hierdoor uitgebreid en vond plaats op zowel de Markt als het Raadhuisplein. Opvallend is het versteende beeld van de Markt en het Raadhuisplein; er stond lange tijd geen enkele boom op beide pleinen.

Met de groei van het centrum veranderde ook de functie van de Markt. Steeds meer horeca vestigde zich op deze centrale plek. Met de herinrichting van het centrum werd de omvorming tot horecaplein definitief. Niet langer vond de weekmarkt plaats op de Markt, iets wat tot op heden nog steeds niet mogelijk is. De herinrichting zorgde voor meer ruimte voor terrassen en introduceerde bomen op het plein, wat een welkome toevoeging was.

De Markt omstreeks 1900 waarbij de noordelijke pleinomlijsting gevormd wordt door de gevels van de Grotestraat

De Markt omstreeks 1950. Het Raadhuis vormt duidelijk de nieuwe noordelijke omlijsting van het plein.

In de huidige situatie is het zicht op het Raadhuis nog steeds een belangrijk aspect, wat versterkt wordt door de looper in de verharding.

Luchtfoto omstreeks 1920 waarbij de Markt het kruispunt vormt tussen de twee belangrijkste assen. Het Raadhuisplein is nog niet gebouwd.

De Markt werd tevens gebruikt voor het verhandelen van vee. Er is geen enkele vorm van groen op het plein aanwezig.

De omvorming van warenmarkt naar horecaplein heeft tevens voor extra groen op het plein gezorgd in de vorm van acht acacia's.

HUDIGE INRICHTING MARKT-RAADHUISPLEIN

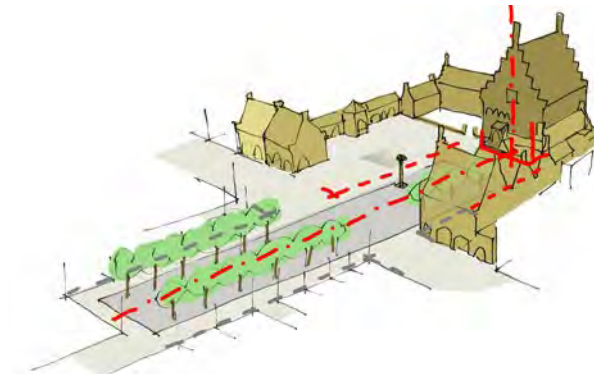
De herinrichting van het centrum omtrent 2000, heeft naast het introduceren van bomen op de Markt echter ook andere ruimtelijke gevolgen gehad. Zo doet de loper in de bestrating en de continuering van de bomenrij vermoeden dat het Raadhuisplein en de Markt één plein vormen, terwijl de twee pleinen totaal verschillende karakters hebben.

RAADHUISPLEIN

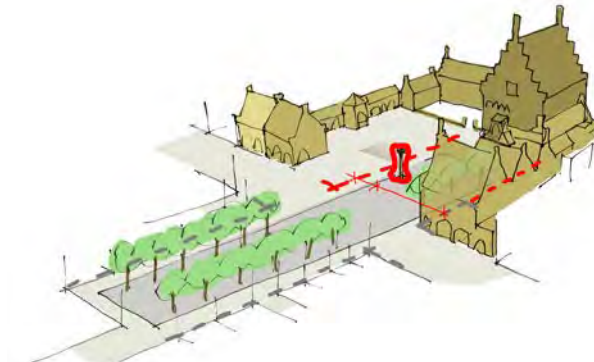
Het Raadhuisplein is een monumentaal plein gedomineerd door het Krophollerensemble. Het ensemble is asymmetrisch gegroeid, maar heeft zich altijd rondom de centrale lantaarn gevormd. De Lantaarn kan als nucleair middelpunt van het plein gezien worden. Dit is echter alleen het geval als het Raadhuisplein los van de Markt bekeken wordt. Door het ontbreken van een omlijsting aan de zuidzijde van het Raadhuisplein lijkt de Markt in de huidige situatie een continuering van een en hetzelfde plein, wat wordt versterkt door de aanwezigheid van de loper en bomenrij. Met name door de loper is de Lantaarn niet langer het nucleaire middelpunt van het plein. Ook zorgt de loper voor een tweedeling in de verharding van het ensemble, waardoor de totale uitstraling van het ensemble als geheel verzwakt wordt.

DE MARKT

De Markt kan gezien worden als het gezellige hart van de stad, met horeca en terrassen onder de boomkronen. Het Raadhuis is ook hier de grote blikvanger, en dit is voor de Markt een positieve ruimtelijke relatie. De vraag is echter of hier de loper in de verharding voor nodig is, aangezien de gevel van het Raadhuis prominent genoeg aanwezig is.

1. De loper is gecentreerd op de hoofdgevel van het Raadhuis

2. De Lantaarn en de loper conflicteren met elkaar

3. Door de loper ontstaat een restruimte aan de westzijde van het ensemble, waardoor dit deel ondergeschikt lijkt aan de rest

De loper is gecentreerd op de gevel van het Raadhuis, maar dit zorgt ervoor dat de Lantaarn te midden van het ensemble verstoord wordt.

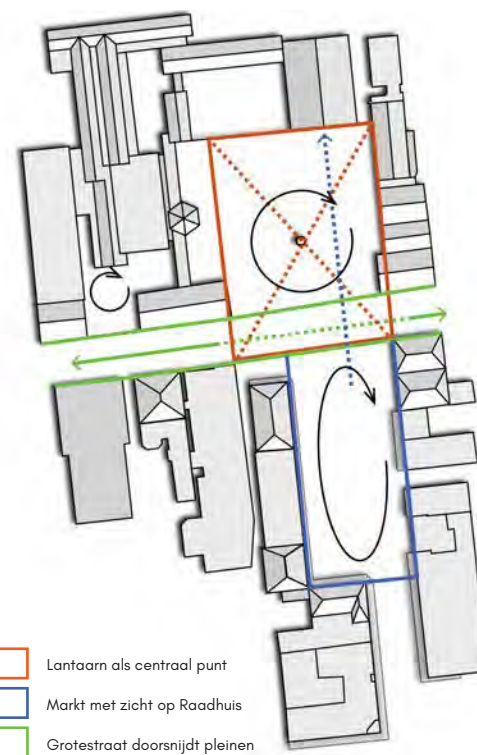
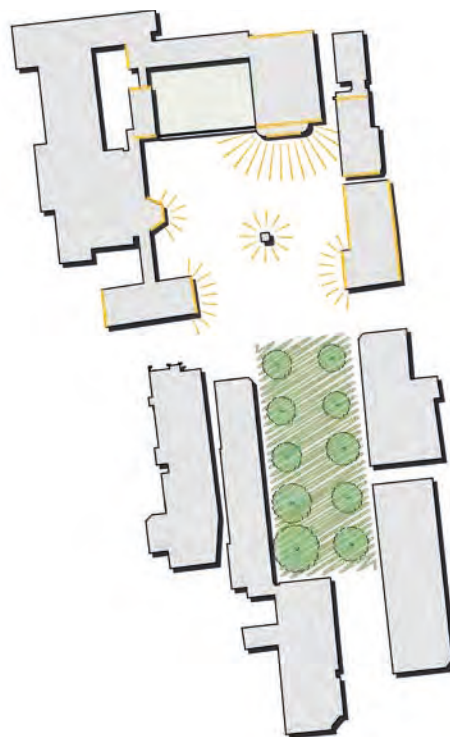

De loper snijdt de verharding van het ensemble doormidden, waardoor er aan de westzijde een restruimte ontstaat.

De vraag of het Raadhuisplein en de Markt gezien moeten worden als twee pleinen of één plein met twee karakters is door de huidige inrichting moeilijk te beantwoorden. De pleinen zijn vanaf het begin onlosmakelijk met elkaar verbonden en ook worden de pleinen bij evenementen vaak als één plein gebruikt, waardoor een striktere scheiding niet de voorkeur heeft. Zeker de visuele connectie tussen de Markt en het Raadhuis is er een die dient te worden behouden, omdat deze zichtlijn ook vanuit de rest van de Stationsstraat beeldbepalend is (zie p. 15).

Het monumentale karakter van het ensemble wordt in de huidige ruimtelijke inrichting echter verstoord door de looper en ook de bomen voor 't Slot hebben, met name in de zomermaanden, een negatieve impact op de kracht van het ensemble. Tevens rijst de vraag of het doorsnijden van de Grotestraat historische gezien de juiste keuze is, aangezien de Grotestraat historische waarde heeft als onderdeel van het lint de Langstraat.

Het ontwerp moet de aanvullende kwaliteiten van de twee ruimtes verbeteren; het monumentale karakter van het Raadhuisplein in combinatie met de gemoedelijke sfeer tussen de bomen op het horecaplein de Markt, met een visuele connectie naar het Raadhuis. Ook het terugbrengen van de continuïteit in de Grotestraat is een pluspunt.

Het Raadhuisplein is een monumentaal en nucleair plein, de Markt een besloten horecaplein wat zich opent richting het Raadhuisplein

De Markt vormt de omlijsting van het Raadhuisplein waardoor de pleinen gekoppeld lijken. Dit wordt versterkt door de looper.

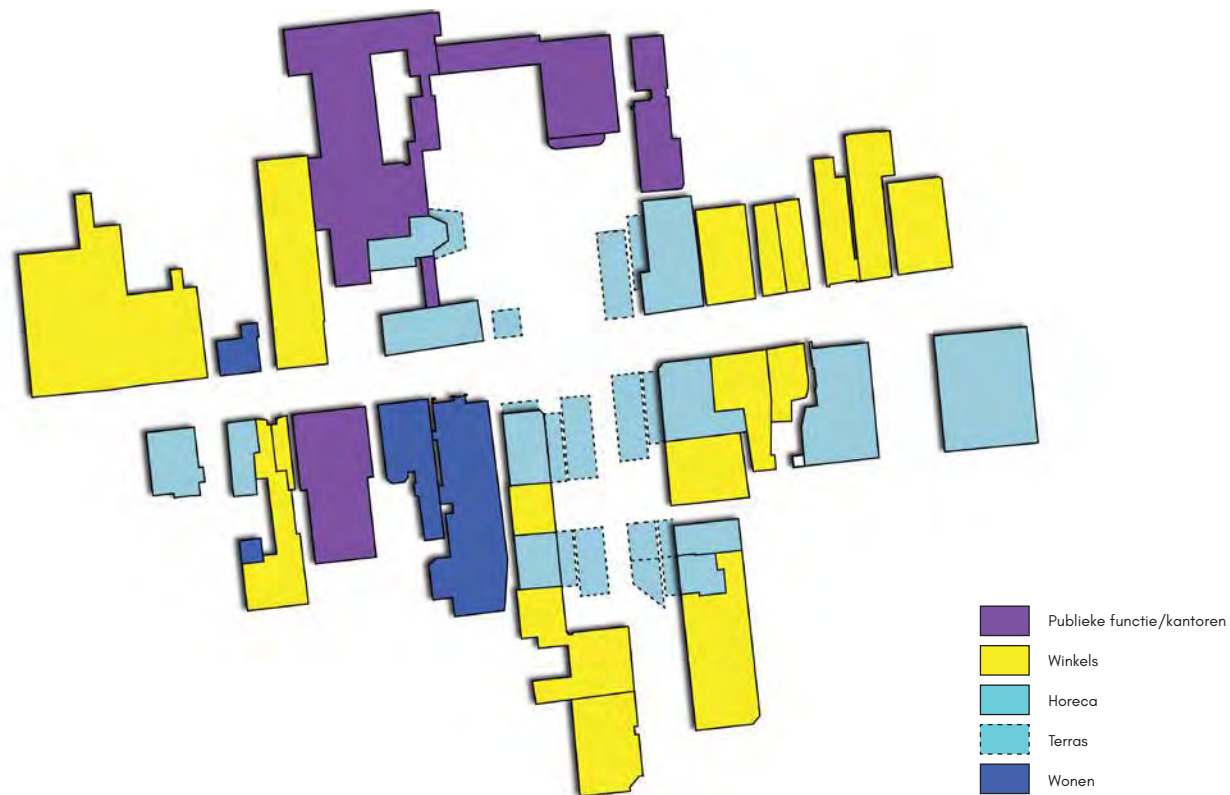

Ook vanuit de Markt vormt het Raadhuisplein de omlijsting van het plein. Hierdoor is de relatie tussen beide pleinen inherent.

TERRASSEN

Een van de belangrijkste functies van de Markt en het Raadhuisplein is de verblijfsfunctie in combinatie met horeca. Op de Markt is de aanwezigheid van horeca en terrassen een ruimtevormend element, terwijl de terrassen op het Raadhuisplein qua maat ondergeschikt zijn aan het plein en bijbehorende ensemble. Dit is een belangrijk onderscheid tussen beide pleinen en dient bij herinrichting in acht te worden genomen.

Zo vormen de terrassen op de Markt grotendeels de openbare ruimte, dus is het belangrijk om deze op een goede manier in te richten zodat de doorwaadbaarheid van de Markt gewaarborgd blijft, maar er tevens een gezellig horecaplein kan ontstaan met een diversiteit aan aanbod en uitstraling. Op het Raadhuisplein zijn de terrassen ondergeschikt aan het monumentale karakter van het plein, en de horeca zal hier dus geen leidend element vormen voor de herinrichting. Een uniforme uitstraling die aansluit op de architectuur en buitenruimte is hier extra gewenst.

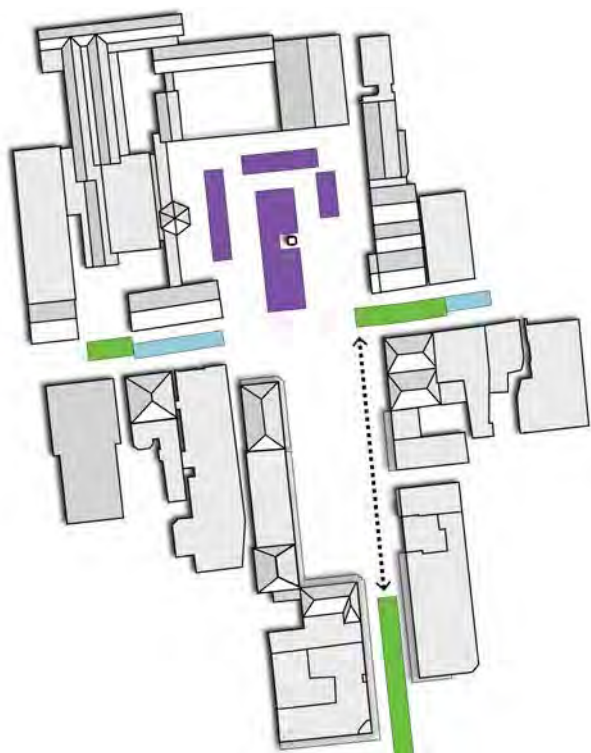
De terrassen op de Markt vormen de ruimte

Op het Raadhuisplein zijn de terrassen ondergeschikt aan het plein en het ensemble.

EVENEMENTEN EN WEEKMARKT

Het Raadhuisplein en de Markt worden voor meerdere evenementen gebruikt. Het Raadhuisplein staat hier meestal centraal, maar de Markt wordt voor grootschalige evenementen aansluitend ingezet. Ook de weekmarkt vindt in het centrum plaats. De markt heeft een focus op het Raadhuisplein met uitlopers in de Grotestraat en Stationstraat. De Markt is de verbinding tussen deze twee marktdelen. Verder dient het ontwerp er rekening mee te houden dat de pleinen voor deze grootschalige evenementen geschikt blijven.

De marktopstelling zoals die in de huidige situatie gepland is.

De finish van wandelevenement '80 van de Langstraat' ligt op de Markt en het Raadhuisplein. Dit jaarlijkse evenement trekt vele bezoekers en de terrassen worden vrij gemaakt om extra toeschouwers kwijt te kunnen.

De huldiging van RKC vindt tradiegetrouw ook plaats op het Raadhuisplein. De toeschouwersaantallen zijn hierbij zo hoog dat het Raadhuisplein en de Markt beide ruimschoots gevuld worden. Het zicht op het podium vanaf de Markt is hierbij een aandachtspunt.

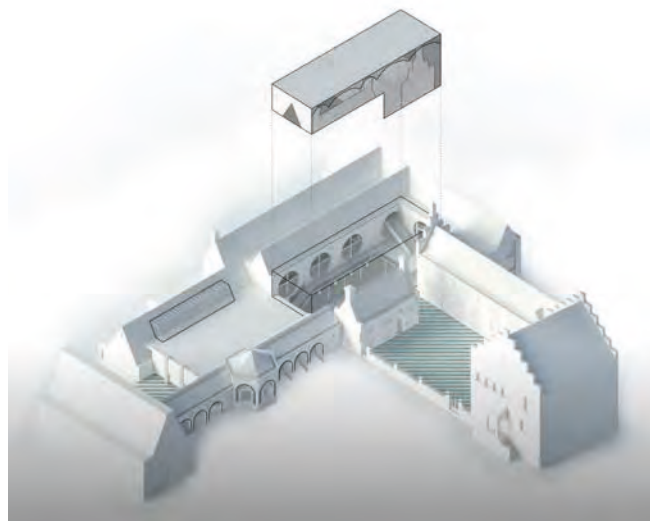
Het Raadhuisplein was het decor voor het Muziekfeest op het Plein. Dit soort evenementen vinden niet jaarlijks plaats.

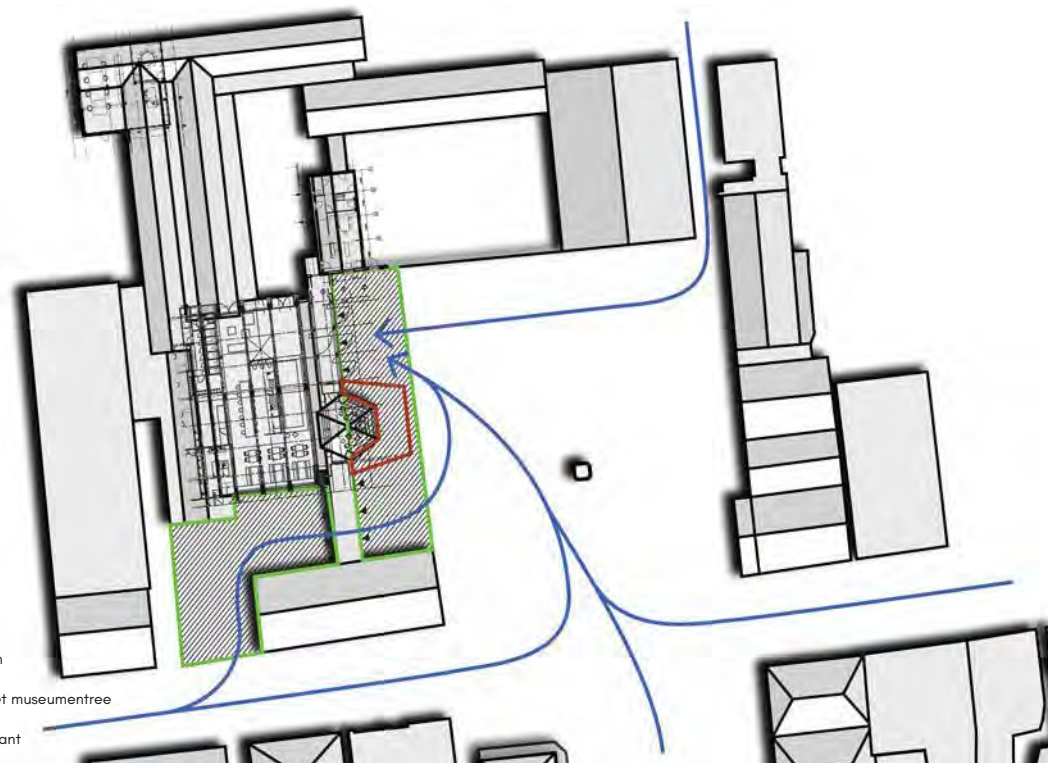
Ook de huldiging van Maarten van de Weijden vond plaats op het Raadhuisplein en trok een groot publiek.

KOMST SCHOENENMUSEUM

In de westelijke hoek van het Raadhuisplein wordt momenteel het nieuwe Schoenenmuseum ontwikkeld. Deze ontwikkeling heeft grotendeels een intern effect op de architectuur, maar zal ook een aantal veranderingen in de buitenruimte veroorzaken of vragen. Zo krijgt het museum een hoofdentree op het Raadhuisplein en is er de wens om horeca met terrasruimte in het pand te vestigen. De precieze afmetingen en wensen van het terras moeten nog worden afgestemd. Door de komst van het museum kan het omliggende deel van het Raadhuisplein, inclusief het kleine voorpleintje tussen de Grotestraat en het Raadhuisplein, mee ontwikkeld worden. De komst van het museum biedt allerlei extra kansen door bijvoorbeeld het leggen van een link naar schoenen en leer in de openbare ruimte.

Impressie van de bouwkundige opzet van het museum
© Civic Architects

- Verwachte bezoekersstromen
- Mogelijk mee ontwikkelen met museumentree
- Gewenste terrasruimte voorkant

De komst van het museum heeft een effect op de verwachte bezoekersstromen en de buitenruimte kan aansluiten op het museum.

Maquette van het interieur van het nieuwe museum
© Civic Architects

Impressie van de entree. Buitenruimte is nog niet vormgegeven.
© Civic Architects

ZICHTEN EN BIJZONDERE GEVELS

De zichtlijnen op de bijzondere gevels in de omgeving van de Markt en het Raadhuisplein zijn belangrijk om in stand te houden en te versterken. Vanuit de Stationsstraat kun je het Raadhuis al snel zien liggen, terwijl ook het doorzicht door de Grotestraat een lange zichtlijn vormt. De kerk vormt een landmark op de achtergrond. De locatie en soortkeuze van de bomen is met het oog op de zichtlijnen een belangrijk aspect in het ontwerp, omdat bomen compleet uit de zichtlijn verwijderen niet gewenst is.

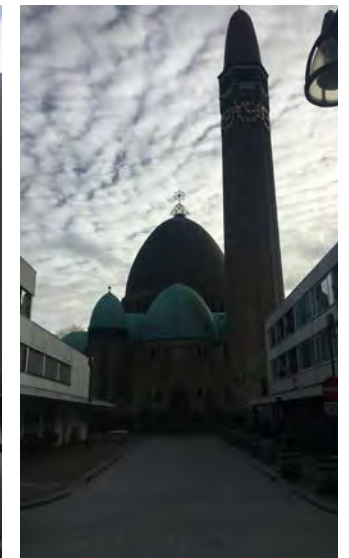
Belangrijke zichtlijnen en monumentale/historische gevels

Het zicht op het Raadhuisplein met alle monumentale gevels is zeer beeldbepalend. De bomen voor 't Slot vormen in de zomer een obstakel.

Assen doorkruisen het plein; zuid-noord richting het Raadhuis vanuit de Stationstraat en west-oost als continuering van de Grotestraat

De kerk vormt een belangrijke landmark. De connectie tussen de Markt en de kerk is suboptimaal en kan verbeterd worden.

KNELPUNTEN IN BEELD

De huidige inrichting van de Markt en het Raadhuisplein kent meerdere knelpunten. Zoals eerder genoemd zijn de looper in de verharding en de bomenrij voor 't Slot aandachtspunten. De verrommeling op de terrassen zorgt voor een onaantrekkelijk beeld; meer uniformiteit of ontworpen terrasafscheidings kunnen dit verbeteren. De loop tussen de terrassen en de gevels is vaak dichtgezet met windschermen en meubilair, wat de loop rondom de Markt bemoeilijkt.

De terrasafscheidings met planten zijn bij elk terras verschillend en niet uniform vormgegeven wat zorgt voor een rommelig beeld

Het terras van Brownies & Downies staat voor de doorgang tussen de kerk en de Markt.

De looper in de verharding zorgt ervoor dat de Lantaarn uit evenwicht op het plein staat, terwijl het centraal in het ensemble staat.

De terrasafscheidings met planten zijn bij elk terras verschillend en niet uniform vormgegeven wat zorgt voor een rommelig beeld

De bomen voor 't Slot zijn aantrekkelijk voor het terras maar nemen een belangrijk deel van het ensemble uit beeld.

De bomen op de Markt zorgen voor opdrukking van de verharding.

De plantenbakken bij Eetcafé City begeleiden de loop, maar dit zou ruimtelijk beter opgelost kunnen worden.

De doorgang in het ensemble van het Raadhuisplein wordt deels gebruikt voor het stallen van containers en is onaantrekkelijk.

ONTWERP

IJSSALON - LUNCHROOM
La Vittoria

HUBBICK

LAFFER MET GEW
LUNCH
NIGHTER
PESCHER
BEEZ

UITGANGSPUNTEN ONTWERP

Het ontwerp kan globaal opgedeeld worden in vier delen met elk een eigen karakter en uitgangspunten;

RAADHUISPLEIN

Het Raadhuisplein is een plein waarbij de openbare ruimte ondergeschikt is aan de monumentale architectuur, dus het ontwerp is erop gericht om de aandacht zo veel mogelijk op het ensemble te richten. Hiervoor hebben we voor de volgende inrichtingselementen gekozen;

- Subtiële radialen in de verharding, asymmetrisch uitgelijnd op de verschillende onderdelen van het ensemble, zorgen ervoor dat het Krophollercomplex uitgelicht wordt;
- Het plein zal uitgevoerd worden in hetzelfde materiaal als de centrumverharding, waardoor het plein een verbijzondering is in het centrum en de aandacht uitgaat naar de bijzondere architectuur;
- De bomen voor 't Slot moeten de beleving van het Krophollerensemble niet in de weg staan, waardoor er één boom voor de kopgevel gekapt zal worden ten behoeve van het zicht op deze gevel;
- Het waterelement bevindt zich in het maaiveld om geen afbreuk te doen aan het ensemble en met name de Lantaarn, en om grootschalige evenementen mogelijk te houden;
- Het toegevoegde groen bevindt zich aan de randen en meubilair wordt mobiel opgelost om evenementen mogelijk te houden.

MUSEUMGEBIED

De komst van het Schoenenmuseum naar het centrum is een mooie aanleiding om de directe omgeving van het museum (de plint) een bijzondere

inrichting te geven. In het ontwerp hebben we ervoor gekozen om hier naar te verwijzen in de vorm van een patroon in de verharding. Tevens zal het vergroend worden doormiddel van plantenborders en wordt een museumterras mogelijk gemaakt.

GROTESTRAAT

De Grotestraat is onderdeel van het historische lint van de Langstraat, wat in het ontwerp benadrukt zal worden door de verharding van de Grotestraat te continueren. Hierdoor komen het Raadhuisplein en de Markt aan de Grotestraat te liggen waardoor beide pleinen op hun eigen manier beter passen binnen de centrumstructuur.

MARKT

In tegenstelling tot het Raadhuisplein is De Markt een plein waar het plein sterk gevormd wordt door de inrichting; de architectuur is ondergeschikt. Het is de gezellige woonkamer van Waalwijk met een groot aanbod aan horeca en het ontwerp moet deze kwaliteit versterken. Dit willen we bereiken door middel van de volgende ontwerpprincipes;

- Terrassen van de horeca gemoedelijk onder de boomkronen en tussen plantenborders, waardoor er op meerdere niveaus iets gebeurt en er minder tot geen kunstmatige terrasafschiedingen van verschillende horeca-ondernemers meer nodig is;
- 'Tapijt' in de verharding waardoor de Markt een bijzondere plek in de centrumstructuur wordt. Ook hier kan dezelfde verwijzing plaatsvinden als bij de verharding rondom het museum.
- Een duidelijke demarcatie van de (rij)loper en de terraszone, waardoor de doorstroom over het plein gewaarborgd blijft voor calamiteiten.

Voor de rest zal het plein autovrij worden gemaakt.

THEMATISERING

Het thema leer als verwijzing naar Waalwijk als Schoenenstad wordt positief omarmt en is daardoor het verbindende element geworden tussen de verschillende pleinen. Dit zorgt ervoor dat de pleinen hun eigen karakter zullen krijgen, maar toch 'familie' van elkaar zijn. Tevens ontstaat er een herkenbare, centrale plek in Waalwijk die de cultuur van de stad uitstraalt en omarmt. Dit komt tot uiting in verhardingspatronen en de vorm van plantenborders en boomroosters. Tevens zal er verder onderzoek gedaan worden naar het implementeren van leer in het meubilair en kunnen er quotes in de verharding of het meubilair verwerkt worden, om het een gebiedseigen karakter te geven.

CONCEPT DEFINITIEF ONTWERP

Legenda volgt

Voorlopig ontwerp (1:1000)

CONCEPT DEFINITIEF ONTWERP RAADHUISPLEIN

Drie nieuwe bomen in binnentuin Kropholler complex

12 meter conische mast met vijf spots

Aantrekkelijke boom in groenvak voor museumtree

Lederpatroon in verharding ('Crazy Paving')

Radialen in verharding gecentreerd op ensemble (strek gebakken klinkerv)

Terrasruimte oostzijde museum

Behoud bestaande bomen

Waterelement rondom Lantaarn (bedriegertjes in natuursteen)

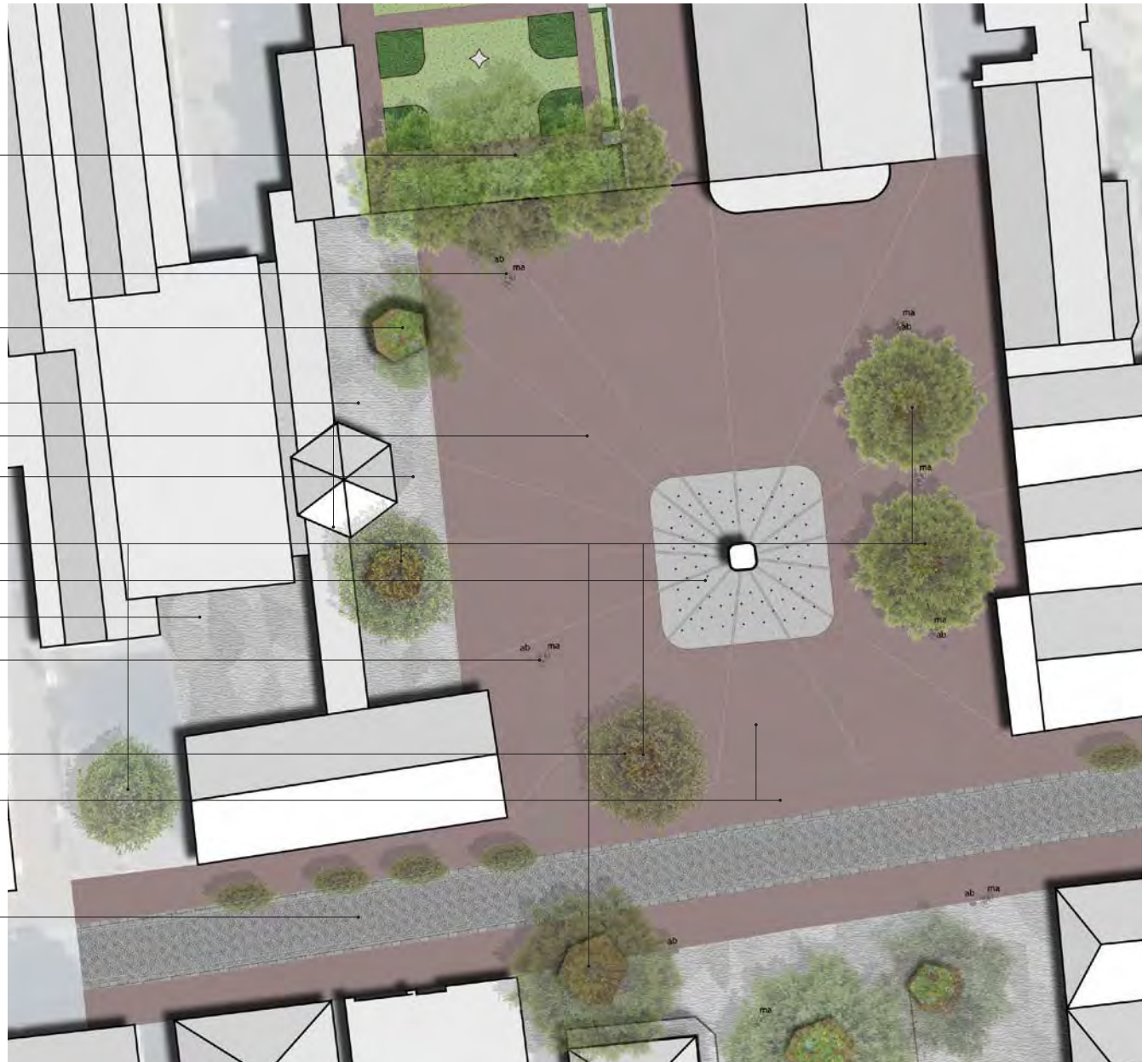
Terrasruimte zuidzijde museum

12 meter conische mast met vijf spots

Boomrooster met lederpatroon (drie stuks)

Klinkerverharding continueren (gebakken klinker rood genuanceerd)

Verharding Grotestraat continueren (Chinees hardsteen)

Concept DO Raadhuisplein (1:500)

CONCEPT DEFINITIEF ONTWERP MARKT

Verharding Grotestraat continueren

Kleine plantenborder met halve zitrand (16m²)

Zitmeubel rondom bestaande boom

Conische mast met drie spots (6m)

Grote plantenborder met volledige zitrand (20m²)

Kleine plantenborder zonder zitrand (16m²)

Lederpatroon in verharding ('Crazy Paving')

Kleine plantenborder zonder zitrand (16m²)

Nieuwe bomen (10 stuks, soorten n.t.b.)

Concept DO Markt (1:500)

VERHARDING

De Markt en Museumplint

De Markt en de plint rondom het museum worden uitgevoerd in een natuursteenverharding genaamd 'Crazy Paving', waarbij verschillende maten Portugees graniet worden gestraat in een patroon. Dit is een restproduct uit de natuursteenproductie, waardoor het een duurzaam materiaal betreft die eveneens voldoet aan de toegankelijkheidseisen en een goede, egale ondergrond bieden voor de terrassen. Het patroon is ontworpen met als inspiratie een leerstructuur. In het schets- en voorlopig ontwerp was dit een hoekig patroon, waarbij meezijdige vormen in elkaar haakten als een honingraad. Dit patroon is verfijnd tot een golvend patroon met doorgaande lijnvoering, met daartussen vlakken als de cellen in leer. Het patroon zal richting het uitvoeringsontwerp nog verder gedetailleerd worden.

Raadhuisplein

Het Raadhuisplein wordt uitgevoerd in hetzelfde gebakken materiaal als de centrumverharding. Subtiel detail hierin zijn de radialen, die als dubbele strek door de verharding snijden, gericht op de verschillende onderdelen van het Kropholler-ensemble. Het gebakken materiaal zal zo veel mogelijk hergebruikt worden uit de bestaande situatie, naar alle waarschijnlijkheid volledig.

Grotestraat

Ook de Grotestraat zal worden uitgevoerd in dezelfde verharding als in de huidige situatie en grotendeels worden hergebruikt. Dit betreft een rijloper van Chinees hardsteen met aan weerszijden een troittoirzone van gebakken klinkers.

Natuursteen in 'Crazy Paving' patroon (Eemplein Amersfoort, kleur n.t.b)

Koeienleer als inspiratie voor het bestratingspatroon

Natuursteen in 'Crazy Paving' patroon (Eemplein Amersfoort, kleur n.t.b)

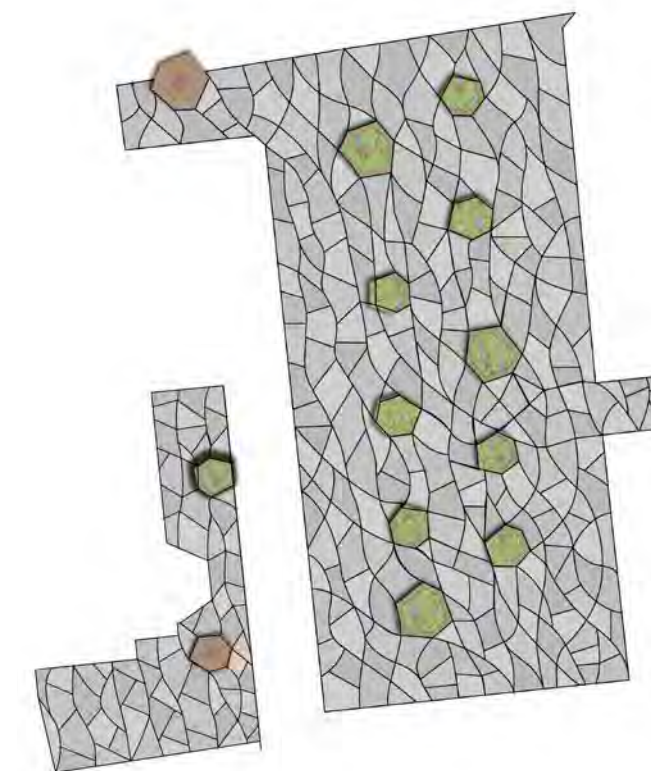
Straatverband 'Crazy Paving'

Verharding Grotestraat continueren

Centrumverharding grotendeels hergebruiken

Leerpatroon in verharding (zwarte lijnen ter indicatie)

TERRASSEN

Uitgangspunt voor het ontwerp is om de terrasruimte die beschikbaar was voor de uitbreiding omtrent corona opnieuw in te passen. Door de ruimtelijke opbouw van het plein is het namelijk niet mogelijk om de grotere terrasruimtes blijvend te voorzien. De terrassen worden vanuit de breedte van de gevel tot aan de looper geplaatst, tussen de plantenborders. Grootste knelpunt in de terrasruimte is de situatie rondom de Brownies & Downies en Eetcafé City. In de huidige situatie staat het terras van Brownies en Downies namelijk voor de doorgang richting de Kerk opgesteld, en deze willen wij in de toekomstige situatie graag vrij houden. Eveneens is het ongewenst om het terras van City voor de Brownies & Downies te situeren. Hierdoor zal het terras van City in de praktijk mogelijk net iets kleiner uitvallen dan in de voorgaande situatie. Met de voorname overname van het pand van Trekpleister zal het hoekje voor deze gevel mogelijk meegenomen kunnen worden in de terrasruimte, waardoor er wel voldoende terrasruimte ontstaat.

Recent is er overleg geweest met de horeca om te bespreken hoe het zitmeubilair op de plantenborders nabij de terrassen geplaatst gaat worden. Conclusie uit dit overleg is dat elke plantenborder op een terras een zitting krijgt aan terraszijde en niet aan de loperzijde, om te voorkomen dat het onduidelijk is of men vrijblijvend hier kan gaan zitten. Deze situering van het meubilair zal na het concept DO nog verwerkt worden.

MEUBILAIR

Verhoogde plantenborders

Hoofdelement in het ontwerp zijn de verhoogde plantenborders op de Markt en nabij het Schoenenmuseum. Deze custom-made borders zijn eveneens geïnspireerd op een lederpatroon. De alzijdigheid en verschillende oriëntatie zorgt ervoor dat elke border uniek lijkt, terwijl er slechts twee verschillende varianten zijn; een grote van circa 20 m² en een kleinere van circa 16 m². De borders kunnen flexibel voorzien worden van een zitting met/zonder rugleuning. Dit wordt in overleg met de horeca-ondernemers verder uitgewerkt om de posities hiervan af te stemmen. De borders worden gemaakt van gecoat staal, in de gewenste kleur 'Patah' 25/25, een warme koperbruine kleur. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om de borders af te kunnen dekken bij evenementen, zodat de beplanting beschermd wordt en ze tevens gebruikt kunnen worden als volledig zitelement/podium wanneer hier behoefte aan is.

Boomroosters

In plaats van plantenborders zullen er op het Raadhuisplein drie nieuwe boomroosters geplaatst worden zodat het plein maximaal toegankelijk blijft tijdens evenementen. Deze boomroosters zullen een patroon krijgen wat eveneens verwijst naar een leerstructuur, zodat dit een terugkerend thema is in allerlei aspecten van het ontwerp.

Afvalbakken

Op een aantal plekken in het ontwerp is ruimte gereserveerd voor afvalbakken. Deze bevinden zich altijd nabij een lichtmast en zo veel mogelijk op openbaar gebied (dus niet in de terraszone).

-
- Verhoogde plantenborders (Gecoat staal, kleur 'Patah' 25/25, ontwerp i.o.)
 - Zitrand/vlak op verhoogde border
 - Boomroosters
 - Afvalbak (bijv. Constructo 72, Grijsen, kleur overeenkomend met plantenborder)

Verhoogde plantenborder in gecoat staal (kleur niet representatief)

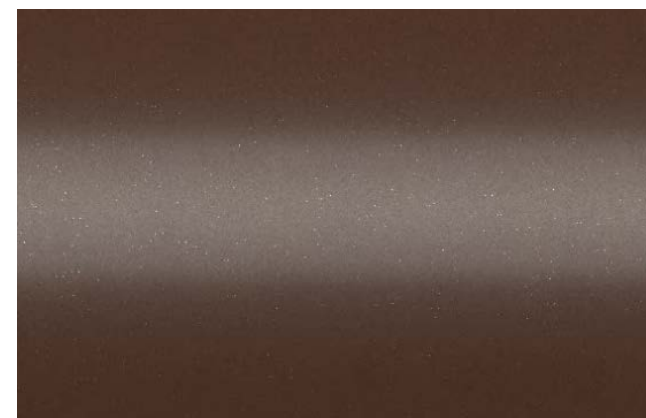
Zitmeubel geïntegreerd in plantenborder

Plantenborder (beplanting niet representatief)

Lederpatroon in boomrooster (bijv. Metalco, n.t.b.)

Gecoat staal in de kleur 'Patah' 25/25

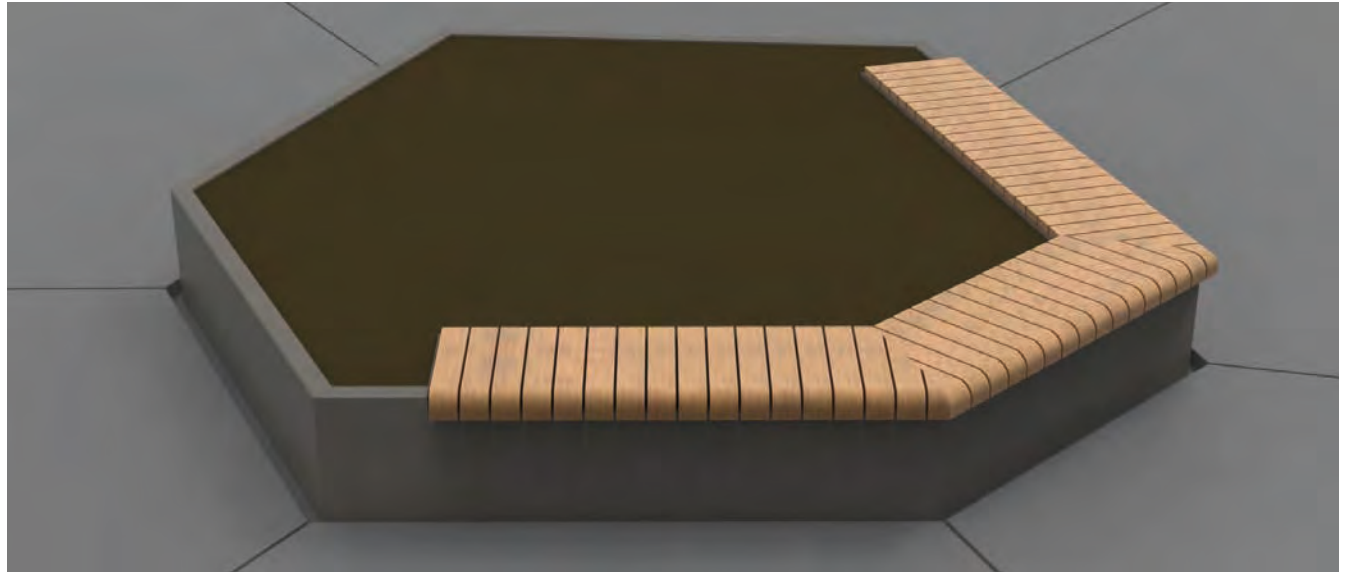
Afvalbak Constructo 72, leverancier Grijsen

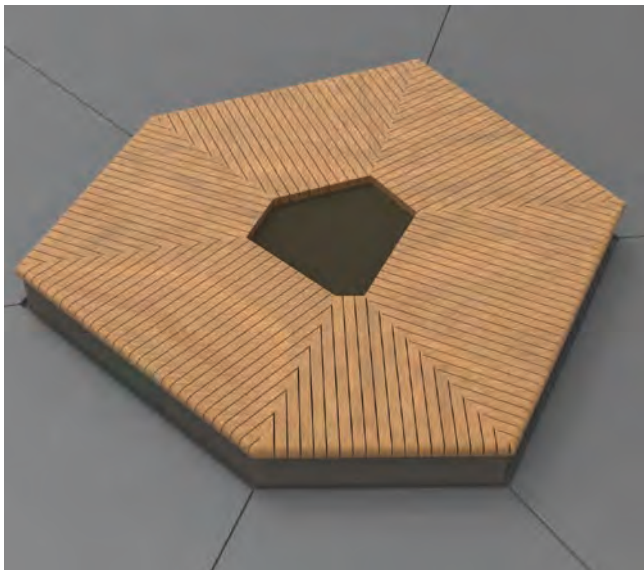
Plantenborder met zitrand, Markt Ede

DETAILERING MEUBILAIR (GRIJSEN, CONCEPT)

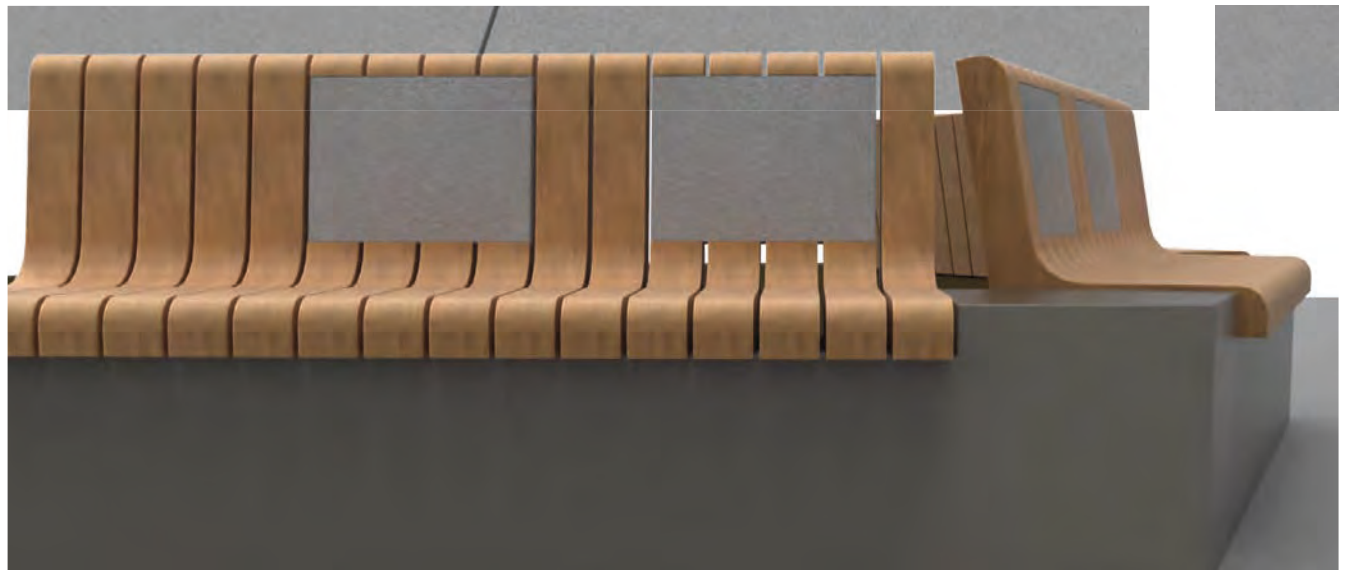
In opdracht van Burobol werkt Grijzen een detail uit voor het ontwerp van de plantenborders op de Markt, het zitmeubilair rondom de bestaande bomen en een verplaatsbaar meubel op het Raadhuisplein. De zitting kan zowel met als zonder rugleuning uitgevoerd worden, en het aantal zitzijsdes is eveneens flexibel. In overleg met de horeca-ondernemers hebben we bepaald hoe de zittingen op de Markt gesitueerd zullen worden in relatie tot de terrassen. Conclusie is dat ter hoogte van een terras de zitting zich altijd aan de zijde van het terras bevindt en niet aan de zijde van de looper, om te voorkomen dat het onduidelijk is of er vrijblijvend gezeten kan worden zonder iets te bestellen. Waar geen terras is, zal een alzijdige zitrand geplaatst worden, zodat er voldoende zitmogelijkheid overblijft in de openbare ruimte. Er wordt gezocht naar een implementatie van leer in het zitmeubilair in samenwerking met Aiyemes.

Plantenborder met zitrand zonder rugleuning

Houten meubel rondom bestaande boom

Zitmeubel met rugleuning en mogelijk inzetstuk van leer

BOMEN EN BEPLANTING

Bestaande bomen

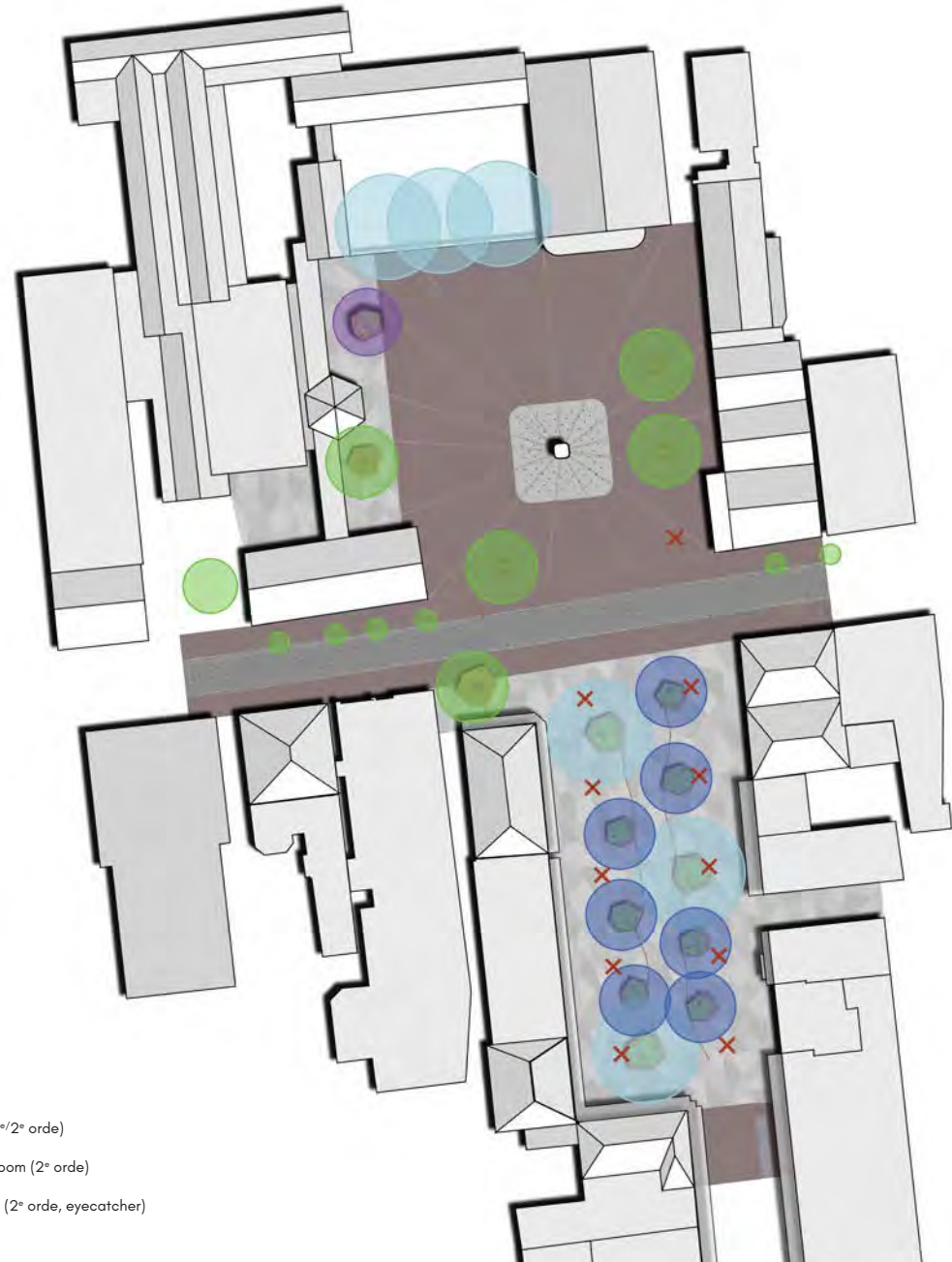
Gedurende het ontwerpproces zijn er meerdere BEA's uitgevoerd om de kwaliteit van de bomen te beoordelen. Hieruit kwam naar voren dat met name de bomen op de Markt een te korte levensverwachting hebben en veel problemen geven zoals opdruk van de verharding. Hierdoor is ervoor gekozen om de bomen op de Markt te vervangen door nieuwe bomen. De boom voor de kopgevel van 't Slot wordt gekapt ten behoeve van het zicht op deze gevel. De overige bomen blijven in het plangebied behouden.

Nieuwe bomen

Alle tien de bomen op de Markt worden vervangen door nieuwe bomen. In overleg met de horeca is besproken dat de aanplantmaat van deze bomen extra groot is, om te compenseren voor het verlies van de bestaande bomen die veel kwaliteit bieden op het plein. De bomen worden voorzien van voldoende groeiruimte in de vorm van de verhoogde, open plantenborders. Bij de kleinere maat plantenborders zal ondergrondse groeiplaatsverbetering toegepast worden de groeiplaats voldoende maat te geven.

De soorten zijn nog niet definitief gekozen, maar er wordt gezocht naar bomen in de 1e/2e orde met een (semi-)transparante kroon die goed gedijen in de stedelijke omgeving en geen overlast geven op de terrassen. Gedacht wordt aan bijvoorbeeld Gymnocladus, Gleditsia, Celtis, Zelkova en opnieuw Acacia robinia. Belangrijk is dat de bomen op korte termijn beschikbaar zijn bij de kwekerijen, wat de zoektocht naar geschikte soorten kan beïnvloeden.

- Bestaande boom
- Transparante boom (1°/2^e orde)
- Semi-transparante boom (2^e orde)
- Meerstammige boom (2^e orde, eyecatcher)
- Te kappen boom

In de binnentuin van het Kropholler-complex nabij Nubikk worden drie bomen teruggeplant op de locatie waar in het verleden ook drie bomen hebben gestaan. Gedacht wordt aan een transparante kroon om het zicht op het achterliggende complex niet te veel te blokkeren.

Voor de ingang van het museum is een opvallende meerstammige boom voorzien om de entree te markeren.

Bepanting

Op de Markt bevinden zich onder de bomen tien plantenborders welke zullen worden voorzien van een vaste planten mix met grassen die goed gedijdt onder de boomkronen en af en toe bestand is tegen mogelijk betreding/verdrukking tijdens evenementen. Het beplantingsplan zal verder worden uitgewerkt en afgestemd in het DO/UO.

Acacia robinia 'Frisia'

Gleditsia triacanthos 'Green Glory'

Zelkova serrata 'Green Vase'

Vaste plantenmix met grassen (Republic Offices, Nieuwegein)

VERLICHTING

Markt

De huidige armaturen op de Markt zijn niet langer leverbaar en moeilijk in te passen in het nieuwe ontwerp, waardoor er gekozen is om de verlichting te vervangen door zes meter hoge conische masten met spots. Deze vorm van verlichting zorgt ervoor dat er gestuurd verlicht kan worden op de terrassen, gevels en de looper. De gerichte verlichting zorgt voor extra sfeer op het plein. Dit kan aangevuld worden met optionele boomspots in de plantenborders onder de bomen, om de boomkronen van onderuit te verlichten. Vanuit de horeca-ondernemers is de wens uitgesproken om het huidige verlichtingsplan met licht in de bomen te behouden en eventueel te kiezen voor informele verlichting ter hoogte van de terrassen, bijvoorbeeld met lichtslingers. Om dit in de toekomst mogelijk te maken, zal in elke plantenborder een stroompunt worden toegevoegd.

Raadhuisplein

Evenals op de Markt zal het Raadhuisplein verlicht worden vanuit conische masten. De twee huidige masten zullen worden vervangen om aan te sluiten op de conische masten op de Markt. De bestaande grondspots zullen behouden blijven als dit nodig blijkt voor het aanlichten van de architectuur.

Lichtplan

Het samenspel tussen verschillende verlichtingsvormen, waaronder ook het 'Wet Blue' verlichtingsplan, wordt momenteel nader ontworpen in samenwerking met Arjen van der Cruisen. Op basis hiervan kunnen de specificaties van de conische masten worden bepaald en wordt duidelijk welke verlichting dient te worden vervangen of herontworpen.

- Conische mast 9 meter, vijf spots
- Conische mast 6 meter, drie spots
- Bestaande grondspot
- Optionele boomspot

Optionele boomspots kunnen de boomkronen van onder verlichten

Het waterelement wordt voorzien van stuurbare LED-verlichting

De 'Wet Blue' belevingsroute is een lichtroute door Waalwijk met verschillende projecties van blauw licht

De terrassen kunnen sfeervol verlicht worden vanuit de bomen

Subtiële conische mast (armatuur nader te bepalen)

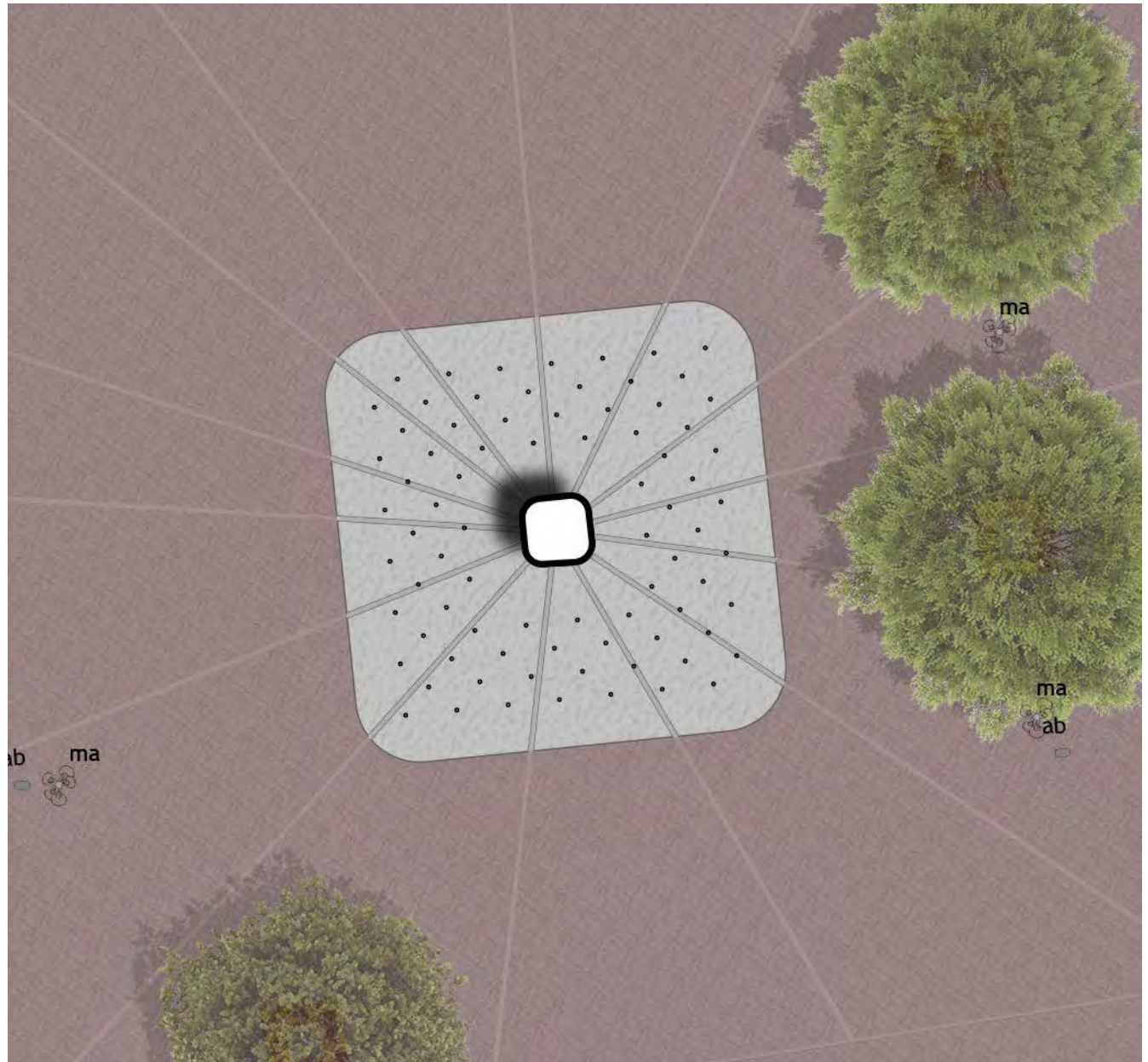
WATERELEMENT

Rondom de Lantaarn op het Raadhuisplein zal een waterelement worden gerealiseerd. Het waterelement bestaat uit een vlak van natuursteen met daarin tientallen bedriegertjes. De radialen in de verharding komen subtiel terug in het natuursteen, bijvoorbeeld door een verschillende bewerking of een licht hoogteverschil wat tevens kan dienen als afwatering.

Er zijn een aantal belangrijke uitgangspunten voor de verdere uitwerking van het waterelement:

- De Lantaarn dient zo veel mogelijk droog te blijven. De afstand tussen de bedriegertjes en de Lantaarn is hier de belangrijkste ontwerpkeuze. Tevens kan er gekozen worden voor o.a. een windmeter in het waterelement, die het waterelement automatisch uitschakelt bij een bepaalde windrichting en- intensiteit;
- De Lantaarn dient bereikbaar te blijven om te kunnen worden gebruikt als zitelement; dit kan bereikt worden door de oriëntatie of het spuitregime van de bedriegertjes tactisch te kiezen;
- Het waterelement dient bestand te zijn tegen overrijding, belasting tijdens evenementen en mogelijke bezetting door marktkramen.

De precieze oriëntatie en de maat van de bedriegertjes en de definitieve verhardingskeuze zal nog verder worden gedetailleerd in samenwerking met een specialist (tot nu toe zijn wij geadviseerd door Rots Maatwerk) in het vervolg van het ontwerpproces.

Waterelement De Heuvel, Tilburg

Waterelement Haarlemmerplein, Amsterdam

Waterelement Haarlemmerplein, Amsterdam

Waterelement Markt, Ede

Verlichting waterelement Markt, Veghel

Verlichting waterelement de Heuvel, Tilburg

AFWATERING

Markt

Te midden van de Markt worden lijngoten aangebracht die onder een hoek aan elkaar verbonden zijn, waardoor ze visueel meelopen met de lijnvoering in het leerpatroon. De verharding wordt vanuit de gevels onder een variërend afschot tussen de 1-2,5% oppervlakkig afgevoerd richting de lijngoten. De looper te midden van de Markt ligt grotendeels op één oor richting het oosten; het zuidelijke deel ligt tonrond. Onder de Markt dient een IT-riool geplaatst te worden met een verbinding richting de infiltratievoorziening onder het Raadhuisplein.

Raadhuisplein

Het huidige maaiveldverloop op het Raadhuisplein wordt grotendeels behouden. Op de verhardingsscheiding tussen het museum en het Raadhuisplein wordt een lijngoot aangebracht, evenals circa vier meter uit de gevel van 't Slot aan de oostzijde. Hier wordt het water op het plein oppervlakkig naar afgevoerd.

Infiltratievoorziening

Er is een infiltratieonderzoek uitgevoerd door Geo Infra, met als resultaat dat er onder het Raadhuisplein een infiltratievoorziening aan kan worden gebracht. Gedacht wordt aan Aquaflow, Rockflow of infiltratiekratten. Dit wordt nog verder afgestemd in de volgende fase van het ontwerpproces. Mogelijk wordt de infiltratievoorziening in de toekomst verbonden met een voorziening nabij het huidige Intersport pand, om vervolgens te worden afgekoppeld naar het oppervlaktewater aan de Winterdijk.

- Lijngoot
- Oppervlakkige afwateringsrichting
- IT-riool
- Ondergrondse infiltratievoorziening

VERVOLGSTAPPEN RICHTING UO

De volgende aspecten dienen nog verder afgestemd en gedetailleerd te worden richting het uitvoeringsontwerp:

Meubilair

- Detailontwerp plantenborders (i.s.m. Grijsen)
- Detailontwerp verplaatsbaar meubilair Raadhuisplein (i.s.m. Grijsen)
- Mogelijke toepassing leer in de openbare ruimte (i.s.m. Aiyemes)
- Detailontwerp waterelement (i.s.m. Rots Maatwerk); vormgeving en materialisering

Bepanting

- Opstellen beplantingsplan met definitieve soortkeuze vaste planten en bomen en dit afstemmen met beheer

Verharding

- Materiaal- en kleurkeuze 'Crazy Paving'
- Detailleren verhardingspatroon en afstemmen met specialist (bijv. Voets)

Facilitair

- Afstemmen mogelijke marktopstelling (zie nevenstaand voorstel) met betrokken partijen
- Afstemmen ondergrondse infrastructuur
- Mogelijk overleg met hulpdiensten aan de hand van voorliggend ontwerp

- Marktkraam (5x4 m)
- Marktkraam (5x4 m)
- Marktkraam (4x4 m)
- Vrije zone tbv nooddiensten (minimaal 3,5-4 meter)
- Terrassen

3D-MODEL

IJSSALON - LUNCHROOM
La Vittoria

WUBBICK

SNIPPET MET GEW
LUNCH DING
SCHOTER HEDERIK
RECHTEL TITEL
WED. INDEMPERIN

3D MODEL

Vogelvlucht vanuit MArkt

Vogelvlucht op Raadhuisplein

Vogelvlucht Markt

Ooghoogte op Markt

Ooghoogte vanuit Stationsstraat

Ooghoogte vanuit Stationsstraat

Opdrachtgever:

Gemeente **Waalwijk**

Auteur/Adviseur:

burobol
buitenruimte-ontwerp+landschap